

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad caritativum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az állatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdeknél.

A székesfehérvári egyházmegye papságának nyugdíjügye.

(*) A napjainkban felszinen forgó és megoldásra váró kérdések között minden kétségen felül a *kenyer-kérdés* foglalja el az első helyet. A társadalom minden osztálya arra törekszik, hogy tisztességes megélhetést biztosítson magának. A socializmus nem a magukat hazátlanoknak nevező demokraták kizárólagos vesszőpáripája. A munkájának megfelelő bér elérésére törekszik a keresetény munkások folyton növekvő serege; sorsának javításáért küzd a termelő, az iparos, mikor az árakat felszólja; ezt célozza a hivatalnok, mikor fizetésének javítását szorgalmazza.

De mindezen törekvéseknél jindokoltabb, méltányosabb és tisztéletreméltóbb az a törekvés, mely a betegségi vagy agkor esetén beálló munkaképtelenség napjaira iparkodik a mindennapi kenyeret biztosítani.

Ma már alig van a társadalomnak osztálya, melynek nyugdíj ügye többé-kevésbé kielégítő módon rendezve nem lenne. Kétszeresen fontos a nyugdíjkérdés a papságnál, melynek tagjai legtöbbször rokonság, segítség, támasznélküli agkoroknak néznek elébe. A mai viszonyok között (egyházmegyénkről szólva) alig van tíz ple-

bánia, melynek jövedelme alkalmat nyújtana tulajdonosának arra, hogy évenként némi összeget félretelve, anyagilag gondtalan életet biztosíthasson magának öreg napjaira. A papi vagyonról szóló történetek hova tovább a dajkamesék országába fognak tartozni s az Ostendében nyaraló Weltner Jakabok s apostoltársaik nem csekély zavarba jönnének akkor, ha a socialisták és papok vagyonának kommaszaciójáról és arányos felosztásáról lenne szó.

A papi nyugdíj kérdése már az ország legtöbb egyházmegyéjében rendezve van. Csak a székesfehérvári egyházmegye tartozott a mai napig azon egyházmegyékhöz, melyeknek papsága agkorára morzsákon tengődött, fiatalkorában munkaképtelenné válva pedig minden jog nélkül, kegyadományra volt utalva.

Örökre hálás szívvel fog visszaemlékezni a székesfehérvári egyházmegye papsága szerető főpásztorára, dr. *Városy Gyula* megyéspüspökre, ki a kor intó szavára s legelső sorban atyai szívére hallgatva, hatalmas lépéssel vitte előre a megoldás útján papjainak nyugdíj ügyét.

Az atyai szívből fakadó főpásztori felhívást megértette az egyházmegye papsága. Az egyházmegye tizenkét esperesi kerületének esperesei, a kerületi kiküldöttek, a nem javadalmas papság képvis-

selői élükön a káptalan tagjaival s első sorban a megye főpásztorával, teljes számban gyűltek egybe tegnap délelőtt a püspöki palota nagytermében, hogy az egyházmegyei papi-nyugdíj ügy rendezésére az első elhatározó lépést megtegyék.

Ez az első lépés, hála az elnöklő Püspök apostoli felkületének, mindenre kiterjedő, gondos figyelmének, az *alapszabály szerinti joggyógyításról*, s alapos a kilátás arra nézve, hogy a nagyfontosságú kérdés végleges eldöntésénél alig fog szó esni az ily fajta ügyek tárgyalását sokszor elkeserítő jog és köteleesség határvonalairól. Nem egy egyházmegye nyugdíjügyének tárgyalása és rendezése szinte elszomorítóan klasszikus példáit szolgáltatva egyrészt a türelmetlenségnek, másrészt a brennusi gögnek s a jog sáncai mögé húzódozó szeretetlenségnek.

A tíz óra kezdődő értekezletet maga a megyéspüspök nyitotta meg közvetlen, szeretetteljes beszédével. A papi nyugdíj ügy rendezése — *ugy mond — a testvéri szeretet ügye*, melynek sarkpontja az az igazság, mely azt diktálja, hogy „adjon az, akinek adatott“, adjon jó szívvel szeretettel annak, akinek nincs.

A papi nyugdíj-ügy rendezése a papság *becsületbeli ügye*. Alig van elszomorítóbb látvány (tapasztalati tények igazolják), mint mikor a világ magával jötehetetlen,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Utazás az éjféli nap országában.

Stockholm.

A vonaton alvásnak legkellemetlenebb része a reggeli mosdatlanság. A por, a füst beékeli magát az ember bőre lukacsába, a ruhája kormos lesz, ha megérint valamit, fekete nyomot lát a keze után. S ettől nem lehet szabadulni. Az a két összemaréknyi víz, a mit az ember a kocsis toalet-fülkéjében talál, csak arra jó, hogy az ember a vágyait többre ingerelje. Igazán boldogoknak éreztük magunkat, mikor a Svédország fővárosa felé közeledtünk.

Mikor Stockholm pályaudvarához értünk, az egész épületet, az utcán pedig az összes házakat, erkélyeket lobogókkal, virágokkal láttuk feldisznitve. Óriási fenyőfákon vigan lobogtatta a szél a svéd nemzeti lobogót (a norvég színek már hiányoztak belőle). Volt bennünk annyi szerénység, hogy az ünnepelést s a város ily imponáns feldisznítését magunknak tulajdonítottuk. Hogyne! Negyvenöt tagból álló ily jeles társaság csak rászolgált egyre és másra. Később azonban a svédék sziveskedtek kiábrándítani bennünket, hogy a parádé nem annyira nekünk, mint inkább a király unokájának, a trónörökös fiának és ifjú feleségének szól, a kik aznap érkeztek haza Angolországból, nászutjukról s az ifjú menyecske először lépven svéd földre, a melynek egykoron

koronáját is viselni fogja, a svéd nemzet összes szympathiájával tüntet mellette. S ezt teszi annál is inkább, mert a norvégok pártütése és elszakadása mély sebet ütött a jó öreg király szívében, a melyet most szeretettel és tüntető lelkesedéssel kell gyógyíttatni, hegesztetni.

Elegáns hotelünk a melyben három napi tartózkodásra tanyát ütöttünk, az állomással szemben feküdt. Első gondunk mi lett volna egyébb, mint az egy napi vasúti túr után tisztába hozzuk magunkat s kifejtünk minden képzelhető eleganciát, a mi csak tőlünk telik, hogy a svéd fővárost egy csapásra meghódítsuk. Aztán pedig nekiiramodni a városnak s keresni az első azickarkártyás boltot, hogy a szép Svédország földjéről hirt adó kurta jelentéseinket haza fele indítsuk.

— Szerencsésen megérkeztünk. Kutyababunk! Üdv és gyöngyharmat!

(Az első héten még sokszor gondol az ember haza és az otthoniakra.)

Egy-egy boltban 8—10 magyar hölgy és ur is forgolódott s ki-ki igyekezett olyan nyelven beszélni, a melyhez gyátalan nem ért. Végül rendszeren a mutogatásnál állapodtunk meg, mert az nemzetközi nyelv, vagy pedig kiraktuk a pénzünket a pultra s az elárúsító annyit vett el belőle, a mennyit megfélelőnek tartott. Hogy nem csap be bennünket, azt előre tudtuk. A svédék becsületesek, akár a tiroliak.

Mikor dél táján a hotel előtt reggelire gyülekeztünk, rózsapiros volt az ábrázata valamennyiünknek. A borotválandó arcok — egynek kivételével — simára voltak tisztogatva s csak

ugy ragyogtak a tisztaság boldogságától. K. bácsi nem tudott hova lenni a boldogságtól, hogy ő már felfedezte Stockholm legeslegnagyobb nevezetességét: a borbélyüzletet, a hol egy ifjú hölgy berotválta simára az ábrázatát. El is mondta azon melegében a nevezetes eseményt.

— Bemegyek az üzletbe, kényelembe helyezkedem. Látnom, hogy egy ifjú leányzó forgozódik a berotválással, felém pedig egy mamlasz képtü kenderhaju svéd legény okvetetlenkedik nagy pukerlizás közt.

— Elszedd innen a lábaidat — mondok neki — ha jót akarsz, mert ha nem láttad még a bácska magyart haragudni, hát megtanulhatod ám ebben a minutában ingyen és bérmentve. — Fräka! Fräka! (Fräulein!) A kisasszony mutassa be rajtam a tudományát. A kisasszony rögtön a helyzet magaslatára emelkedett s a világ legbájosabb mosolyával ajakán, munkába vette az ábrázatomat. Csak látták volna — hölgyeim és uraim! — azt a művészetet, mikor azok a finom bárszonyos ujjak a szappanozásnál az ábrázatomon végig siklottak. Éreztem, hogy életem egyik leggyengédebb pillanatánál tartok. Hát még az a gyengédség, a melylyel a lekopaszott részeket érintette. Mindig keserves mulatságom volt a borotválkozás, de az életben először szinte tüneményesen gyorsnak találtam s ha nem lett volna az ábrázatom olyan tükörsíma, a melyen akár a szunyog is hanyatvágyja magát, hát — becsületesem! — újra kértem volna a kisasszonyt, hogy még egyszer gyakorolja végig rajtam a művészetét. Hát még, mikor a rózsavízvel locsolgatta a képesfeletem. Nohát hölgyeim és uram, önökről bátrain elmond-

Mai lapunk 6 oldal.

elaggott, munkaképtelen papotnyomorban, rongyokban lát akkor, midőn ugyanazon más status tagjai jólétben élnek. Ez a látvány demoralizáló s szinte önkéntlenül hívja ki a szemlélő elítélő kritikáját.

De a papi nyugdíj ügy rendezése a lelki pástorkodás ügye is. Tiszteletes megélhetést biztosító nyugdíj mellett nem fordul elő — a lelki pástorkodás nagy hátrányára s a lelkek nem csekély kárára — az az eset, hogy elaggott, jóformán munkaképtelen papok szinte göröcsösen ragaszkodjanak javadalmaikhoz csak azért, mert félnék a nyugdíjaztatással járó nyomortól.

Felszólítja az értekezlet tagjait, nyilatkozzanak a maguk és küldöik nevében: óhajtarak-e áldozatot hozni a szent és magasztos cél érdekében?

Egyhangú lelkes éljen volt a válasz, melyből alig tudnánk megmondani mi értett ki jobban: az áldozatkészség-e, vagy az atyai lelki főpásztor iránt való hála és szeretet.

A püspök ezután egész terjedelmében felolvasta a nyugdíj-ügy rendezésére vonatkozó, nagy gondalal kidolgozott tervezetét, mely kinyomatva az egyházmegye minden egyes papjának meg fog küldetni, hogy ahhoz az őszi esperes-kerületi gyűlések hozzászólhassanak.

A tervezet legfontosabb pontja az, mely az évi nyugdíj összegét a szolgálati évek arányában 1200—2000 koronában óhajlja megállapítani s az évi jövedelem egy percentes megadotatlását ajánlja. Amennyire az értekezlet hangulata elárulta, a javaslat a legnagyobb meglepéssel találkozott s a hátaltel szívek hangos szava volt az az éljen, mely a püspök beszédét követte, midőn kijelentette, hogy ő magát nemcsak az egyházmegye fejének, de papjának is tekinti s mint ilyen, szerény püspöki jövedelmének egy százalékát szeretettel ajánlja fel szegény, elaggott testvéreink, fiatalok segélyezésére.

hatom, hogy a jó izlésnek, a gyengédségnek és kellemesnek fogalmát még csak hírből sem ismerik. Es most kijelentem, hogy ha szép hazánkban megalakul a részvenytársaság, a mely a női borbély tanfolyamot megalapítja, kérni fogom magamnak a szerencsét, hogy az első részvényeket én vásárolhassam meg.

Őszintén mondhatom, hogy K. bácsi ezzel az előadással, — a melyről be kell vallanom, hogy a halovány papiron valóban halovány utánczata az eredetinek — egy csapásra meghódította az egész társaságot. Kedves és szeretetreméltó modoráért szerettük őt egész utunkban valamilyen nyien, de a társaság első humoristája még is csak ő lett. Az egész epizódhoz pedig csak annyi hozzátenni valóm van, hogy a férfiak egy részének könnyek gyűltek a szemébe, mikor elgondolta, hogy immár tulesvén a beretválkozás torturáján, nem K. bácsi tapasztalata alapján simított meg az orcáját.

Most pedig a másik svéd specialitásról a svéd kosztrol van egy némely elmondani valóm. Bocsánatot kérek, nem vagyok gourmand, azinnyenség nem természetem, de a svéd evési rendszer annyira speciális, hogy hozzá hasonlót Európa egyetlen államában sem lehet találni s azért érdemes, hogy ez olvasó is megismerkedjék vele — legalább papíron.

Ha az ember egy svéd vendéglőbe belép, nem megrendelés szerint étkezik. Ha a biftáját megvásárolta, első gondja, hogy egy tányért ragad a kezébe, aztán kést és villát szerez. Körülmege a rogyásig megrakott asztal körül és kinézi magának azt, a mi az inyének legkedvesebb. Van

A jelenlevők s így közvetve az egész egyházmegye nevében *Keifler János c.* kanonok acsai esperes plebános mondott köszönetet a Főpásztornak atyai jószágáért, melylyel szegény papságának sorsát felkarolta, mire a Püspök áldását adta az értekezlet tagjaira, kik a legszebb reményekkel eltelve távoztak onnan, hol egy kényes, majdnem teljesen anyagi kérdéstről egyedül és kizárólag a szeretet hangján tárgyaltak

Miklós.

Egy más mellett állottunk mult karácsony harmadnapján (a Campo Santo dei Tedeschi) római német temetőben egy nyitott sír mellett. A nehéz tölgykoporsóban piros reverendában egyik legkedvesebb tárunk feküdt. Azt hittem, a szívem szakad meg, mikor megharsant a gyászének és fonséges akkordjai széthordták közöttünk a halál komoly poézisát. Tekintetünk egyszerre esett a sírbolt márványlapjára: kinek a neve kerül rá legközelebb?

Ezelőtt három esztendővel nagy vigasság volt a Germanico-Hungaricum hatalmas palotájában. Egy csond papot szenteltek, meg az „uj emberek” is megérkeztek; az új növénydekek. Az intézet homogén atmoszférájába új áranlatok vegyülnek ilyenkor; a vidám rajnamelléki arcán hozza a borba tüzet futó rajnai nap egy sugárát, a bajor hallgatagsága sörre emlékezik és békesen megvonul a kölmek ragyogó elokvenciája mellett, a tirolból ki-kitör egy-egy jódlí nóta foszlánya, az orosz-német hűvös modort, meg meleg szívet hoz magával, a lengyel együtt busul a magyarral és mindkettő a csöndes, homi rónákra gondol a babeli nyelvzavarban.

Ez a fiatalág.

A theológiában megvénhett „öregék” pedig kifürkészhetlenül nyugalmas arccal hallgatnak és figyelnek. Udvariasak, akár egy Izabella korabeli spanyol grand. Tudják, hogy az új emberek egytől-egyik a napsugár: oldalukat fordítják kifelé, meg hogy pár het alatt a másik, a kevésbé napsugaras oldal is kifelé fordul. A folséges mulatság ám a jellemtanulmányozás. A vidám rajnamelléki olyan egihaborus magánveszekedéseket rogtatóz, mintha hét Xantippe lakoznék a bőrben; a simányelvi kölm végzetlenül lenézéssel nyilatkozik Szent Tamásról és Schoppenhauer filozófiáját feszeget; a bajor lepocseköl mindent, hogy azt hinné a Münchener Allgemeine Zeitung

ott minden, ami jó és harminc. Egy alkalommal összenéztem s legalább harmincféle eledelt találtam. Különböző pástetomok, rózsaszínű füstölt lazac, hideg borjú- és sertésszeletek, sonka, vaj, méz, rettek, a különféle halaknak egész kiállítás: hering, szardínia, bhari pontok, hideg halszeletek, s aztán még nem tudom hányféle apró halacska, a melynek sem a formájáról, sem az ízéről, annál kevésbé pedig a nevérol soha fogalmam se volt stb. stb. Hozzá háromféle kenyér: fehér buza-kenyér mint a miénk, barna rozskenyér és egy svéd specialitás: korpás kenyér keményre süttve, mint a kétszersült.

Mindebből kiki annyit vesz, a mennyi jól esik. Senki számon nem kéri és senki rajta meg nem botránkozik (A svédok északi nép lévén, maguk is hozzá vannak szokva a sok evéshez.) Ha kétszer vesz, vagy háromszor, szintén nem számít, a fizetség csak ugyanannyi. A felszolgáló személyzetnek csak az a dolga, hogy a készletet pótolja s tányerokról és evőeszközökről gondoskodjék.

A ki kiválogatta a maga gyomra bélesét, félretül egy asztalhoz s ott falatozik, a meddig jól esik.

Mindez azonban csak előétel. Az igazi étkezés, a reggeli, vagy ebéd gerince csak ezután kezdődik. Ezután eszik az ember levest (nem rossz s ha nincs ily olyan, mint a mi kitűnő házi huslevesünk, de a délvidéki, olasz, francia, spanyol leveseket egy halpon említeni sem lehet vele.) Második tál — holtbizonyosra veheted — a hal. Nem incifincí pontyocskák, vagy csukák, hanem hatalmas, hóhérfé szeletek, a melyeket

fogadta meg kritikuskak, a tiroli átveszi a lengyel szerepét és makacsul hallgat, a magyarban ellenben fölébred a somogyi virtus és azzal fenyegetőzik, hogy „gulát rak a sok németből az udvar közepén s tetejébe teszi a praefektust.”

Igy mulnak a Germanico-Hungaricumban az első novemberi hetek, így multak ezelőtt három esztendővel is. Mégse egészen. A várakozásból megmaradt egy adag pár héttel későbbre is, a mikor teljes erővel fordult a legeslegujabban megérkezett „uj ember” felé. Szép kék reverendában állított be a kollégiumba s ha valaki megkérdezte, meg is mondta nagy szerényen, hogy neki Debrecenyi Miklós a neve, a fehérvári püspökség ingatlan birtoka, eljött megnézni, hogyan eszik kanállal a filozófiát s megjön-e neki az étvágya hozzá.

Es megjött. Izgatott örömmel ballagott el először a régi Borromeo-palotába, a hol torony magas kathedrákon tudós jezsuita atyák árulják a joféle filozófiát és magyarázzák a lénytan örvényének szörnyű titkait. Azután még sokszor megjárta azt az utat három hosszú esztendőn keresztül mint a szorgalmas méhecske, rakásra gyűjtve a tudás mézet, a melyből a doktori oklevél is kikerült.

A kollégium nevelési rendszerének két fő-súlypontja van, az egyik a tudomány, másik a papi jellem fogalmára nehezedik. A tudomány megszerzése magántörékvés dolga, a jellemfejlesztésre azonban az egész belső élet be van rendezve. Az ezernyi apróbb-nagyobb szabály, a sokféle nemzet fraival való folytonos érintkezés, az előjárók humanus és fértias bánásmódja, magaviselete, irányítása, szóval a germánikus élet a maga szövénnyes valóságában kitűnő csiszoló iskolája az odakerült fiatalember jellemének. Nem kell hozzá más, mint jókarral, elszántság és tökéletes bizalom a rendszerrel és vezetőivel szemben. Mikor a fiatal Hounsbroeck gróf, aki most akkora dühvel bizonyítja a jezsuita erkölcstan „hamisságait,” a jezsuiták közé akart lépni, valamelyik öreg páter így magyarázta meg neki a hírhedt jezsuita rendszert:

— Tetszik tudni, a jezsuiták közös élete olyan, mint egy nagy gépezet. A ki belekerül, először apró darabokra szétmorzsolódik. Azután a jezsuiták borszorkánykonyhajában megint egybeörik, úgy, hogy különb ember válik belőle, mint volt.

Igen ám, de hátha nem morzsolatom össze magamat? — kérdi a gróf.

— Akkor a kerekék kidobják — szól nyugodtan a páter — mert tetszik tudni, azért a masina nem áll ám meg!

Az újlonatuj magyar is belekerült a gépe-

borju nagyságu tengeri halakból hasogattak le. Azt in jön valamiféle főzék két-három féle sülttel, majd a peccenyék, végül torta, fagyalt, vagy krém s zaradékat természetesen a sajt. Tészta és gyümölcs nem tartozik a rendes étkezés keretébe. Mindehhez pedig iszik az ember sört, vagy ritkábban bort, a mi jóval drágább, mert a svédeknek szöllejük nem teremvén, idegenből importálják a maguk italát, a mely drága is és esetleg a valódiságihöz is szó férhet.

Azt hiszem, senki nem fogja megtagadni a svéd étkezéstől az érdekesség jellemvonását. En azonban s velem együtt sokan nem. Iffkesültünk érte tulságosan. Különösen nem Iffkesültünk akkor, mikor vasuti állomáson 15—30 percnyi idő alatt kellett elcsitítani gyomruk haragosan ordító oroszlánját. Mindenki siet, mert éhes, az asztal 10—15 ember számára még kielégítő, de mikor 40—50 siető alak egymás vállán keresztül nyuladóz, taszigálódik, haragszik, kér, ostromol, meltatlankodik és pukkadozik, ó akkor a svéd étkezési rendszer purgatoriumnak vaó. Akkor nem irigylem az utazót semmiféle jó falatjáért, mert bármily izes is, bizonyos, hogy keresztbe megy lefelé. Ilyen körülmények közt határozottan csunya és prózái dolog a svéd rendszer szerint való étkezés, mert kitör az emberből az állat, az éhes, a ragadozó, a haragos, a veszekedő, a bömbölő állat. Ilyennek pedig nem szeretem látni az embert soha.

Bilkei Ferenc.

zetbe. Hamar szétmorzsolódott, hamar ujjaalakult. A ki egyszer belenézett nagy tiszta szeméin keresztül a lelkébe, meggyőződött róla, hogy e gyöngéd, érzékeny egyéniségnek nincsenek gyökérre kapott hibái, fogatékosságai, melyeknek szívós ellenállása gyakran annyi dolgot ad a nevelőnek. Egyszerű, a félénkség szerény modor jellemezte. Saját tehetségeinek majdnem teljes nemismerése nem adott sasszárnyakat lelkének, inkább galambbegéssel szállott ott, a hol legjobban érezte magát, a természetfölötti levegőben. Ez volt Miklós jelleme, bevonva a mindenki iránt hamar megnyilatkozó naiv bizalom zománcával, mely csak ártatlan, hamvas lelkek sajátsága.

— „Der ist ja ein famoser Kerl“ — mondták a műért elismeréssel a vének, a németek, a kik még azt is megbocsátották neki, hogy kriminális rosszul beszélt a szentimentális német nyelvet. Megtanulták a nevét magyarul kiejteni és Miklósnak hívta mindenki, világos csufjára a háromszáz et amplusz esztendő szabályoknak, melyek mérges szigorúsággal előírják, hogy csak urnak és a vezetékneven szabad szólítani a nyakig piros növényeket. A „der Miklós“ elnevezés elterjedt és kezdett nemcsak személyt, hanem fogalmat, sőt típust jelenteni, az egyszerű kedvesség fogalmát, azt a kispap-típust, a mely nem Bossuet-eket és Prohászkatát ad az Egházának, hanem Szent Alajosokat és Vianney Jánosokat.

Ez volt Miklós. A filozófiai három év hamar eltelt csöndes munkában, csöndes jókedvben s az ifju levita kitörő örömmel üdvözölte a kurzus végét, mely neki a komoly teológiai tanulmányok kezdetét jelentette. Beszéltesük őt magát leveleiben.

— „No még egy-két szót. Irtam már, hogy jul. 4-én volt a vizsga. Hála a jó Istennek és köszönet a sok mementőért, minden súlyosabb baj nélkül átmentem. Az eredmény: „bene probatus“. En még annyit is csak félve merészkedtem reményleni, hogy legalább úgy a hogy átbujhatok, de valami jó eredményt nem vártam. Ha a jó Isten mégis ennyire megsegített, csak a sok imádságnak köszönhetem.

... Reám nézve most kezdődik a kollégiumi élet nehezebb, fontosabb és komolyabb része. En ugyan erősen el vagyok határozva, hogy minden erővel és elszántsággal állok neki a teológia tanulásának, de kegyed ismeri már, micsoda gyatra dolog az, a mi nálam erő, meg elszántság. En azonban tudom azt is, hogy csak a jó Isten segítségére kell támaszkodnom, akkor aztán nem kell félnem. Főtsz. ur a jó Istennél bizony-bizony közbenjárhat értem!

Eg a minap beszéltem a P. Spirituálisal, és abban egyeztünk meg, hogy (a vakációban) átveszem Bardenhewer Patrologiáját, a mellett meg a szocialis circulus előadásait látogatom. Mellékes tárgynak veszem az angol nyelvtant, azonkívül igyekszem fogok az időt jól kihasználni arra, hogy lehetőleg többet olvashassak, mert azért olyan terméketlen az én akadémiai működésem, mert nincs elég olvasottságom...

Ha velem békében akar élni, aranyos főt. Uram, végezzem egy vagy két mementőt értem. Testvére az Urban a haszontalan

Miklós
germanikus.

Leközöljük ezeket a sorokat, mert ezekből tűnik ki a legmelegebb közvetlenséggel az a jellem, melyet megrajzolni iparkodtunk.

Ez volt az utolsó levél. Ezután nem történt semmi. Azaz hogy mégis valami. A Bardenhewer patrologiája felvágatlanul hever az asztalon az angol nyelvtan mellett, mert a gyilkos római láz egy őrizetlen pillanatban lecsapott áldozatára. A kollégiumi pirosak szomorúan járnak a nagy palotában. Tele van, mégis üres. Hiányzik valami, mint a tövéről a leszakított virág, csak illata marad hátra egy ideig; hiányzik valaki, egy fogalom, egy típus, egy karakter, a Miklós, der Miklosch.

A Campo Santo dei Tedeschi pálmái komolyan bólingatnak egy márványlap fölött. Az új nevet üdvözlük: „dr. Debreczeni Miklós.“

Dr. Minimus.

UJDONSÁGOK.

— **Zárdaszentelés.** A szent Keresztről nevezett igralmas növények, a mint már megirtuk, megvettük Zsambék község elüljáróságától a régi Zichy kastélyt, a melyet a modern igényeknek teljesen megfelelőleg átalakítottak s ott magyarországi házaik számára noviciátust, azonkívül leánynevelő intézetet, továbbá Zsambék község számára elemi leányiskolákat és kisdjedovodat építettek. A szép intézmény szentelése holnap, azaz aug. 27-én lesz s megyéspüspökünk dr. Vározy Gyula fogja eszközölni, a ki ma d. u. a Bicske fele menő vonaton utazik Zsambékra. A mint halljuk — a zsambékiak nagy ünneppel óhajtkák fogadni főpásztorukat.

— **Szent gyakorlatok.** A Szekesfehértvári egyházmegye papsága c heten tartotta szokásos évi szentgyakorlatát, melyeken a papság közül körülbelül 50-en vettek részt. Vezetőjük P. Banyik jezusitársasági atya volt Kalocsáról.

— **Jubileum.** Kedves e ritka meglepetésben részesítettek *Rostagni Fogl* Karolin urnot tisztelői. Szent István napján most ugyanis 35 esztendeje annak, hogy a szekesgyház pompás hangu ünnepsége, mint iskolaiünnep Szent István templomában dicsőző nyilvánosan ünnelt. A Mindenható megadta neki azt a ritka nagy ajándékot, hogy hangja ma is oly lapos maradt uszta csengésével, konyoscséggel és üdöcséggel, a melyet most is örömmel és alantira fűzve hallgatunk. Tisztelői ma ezen ritka alkalmából kitolyólag nagy számmal lepték meg, elhamoztak virággal és szobnól szép ajándékokkal, oszinten kívánva, hogy a jó Isten sok-sok ezeredig adja meg még a szép és jó hang ritka adományával.

— **Kinevezés.** Imre Lajos pénzügyi segéd-titkár a pénzügyminiszter utkára nevezte ki.

— **Ertesítés.** A helybeli felső kereskedelmi iskolában a javító vizsgálatok augusztus 31-én tartatnak meg. A vizsgálat kezdete reggel 8 óra. A július hónapban megkezdett beírásokat pedig szeptember 1. 2. és 3. napján deklott 9 orától 12-ig folytatják. Az *igaz. atoság.* Legyen szabad ez értesítéshez megjegyeznünk, hogy 3-ika vasnapra esik, amikor is kar e dolgot erőltetni. Sem a főgimnaziumban, sem a főrealskólában nincs e napon beírás.

Meghívo. A fejérmegyei közsegi és közigazgatási jegyzői egylett szeptember 1-én d. e. 10 órakor Szekesfehértvárról, a varmegyei közserben rendeztvi közgyűlést fog tartani, melyre az egylett tagját meghívja az elnökség.

Tárgysorozat:

1. Elnöki jelentés.
2. 1904. évi számadás.
3. 1906. évi költségvetés.
4. Bíráló bizottság jelentése a pályázat eredményéről.
5. Gerály Gyula indítványa.
6. A földművelési jegyzői egylett indítványa.
7. A mosonmagyeri jegyzői egylett indítványa.
8. Schmölez József kérényve.
9. Elnöki előterjesztés az országos jegyzői egylett közgyűlésre vonatkozólag.

A közgyűlés után társas ebéd a Latzkovits-fele vendéglőben.

A tárgysorozat egyik érdekes pontját Schmölez József arvaszéki kiadó kérényve kepezi, a ki egy saját találmányu rendkívül praktikus s az új ügyrend keretében pompásan használható levélborítékot talált fel s most ennek alkalmaztatását kéri a fejérmegyei jegyzői egylettől. Tekintve azt, hogy az új találmány csak konnyebbseget hoz az ügykezelés rendjébe, annak elfogadása és meleg pártolása biztosra vehető.

— **Az iparosok és a helypénz.** A városi törvényhatóság részéről a helypénzszedésre vonatkozó szabályrendeletnek életbeletetése nagy elégedetlenséget keltett az iparosok között. A földművesek és termelők már napokkal ezelőtt dr. Saára Gyula ügyvéd, városi biz. tagot kériék fel, hogy szószólójuk legyen ez ügyben a törvényhatósági közgyűlésen. Végre az iparosok is megmozdultak. Tegnap d. u. 5 órakor ifj. Dilmár József elnökléte mellett értekezletre jöttek össze az iparistűlet tanácssterében s elhatározták, hogy kérelemmel fordulnak a törvényhatósági bizottsághoz: hogy a kérdéses szabályrendelet rájuk vonatkozó részének érvényesítését haladéktalanul fűggesse fel s egyidejűleg intézkedjék a szabályrendeletnek javukra leendő módosítása

iránt. A terjedelmes írásbeli kérelem, melyet *Kiri-sis* Bódog ipt. jegyző készítet el, a tényleges viszonyok helyes ismeretével indokolja a kérelmet s Budapest közelségét, a gyáripár nagy terfoglalását, a vásárló és vasúti halozat kiterjesztését, a fel-felülő munkásmozgalmakkal és munkabeszüntetésekkel járó forgalmi töké veszteséget s végül a szárszág következményeként jelentkező rossz termés hozza fel annak indoklására, hogy az iparosok a legszorogatottabb helyzetben terheltek meg ezen újabb tetemes kiadással járó szabályrendeleti intézkedéssel. A terjedelmes beadvány aláírásával Horváth Mihály, Gyurkovits Alajos és Szentes János iparosok bizáltak meg, akik a vásárló iparosok nevében dr. Saára Gyula ügyvéd biz. tagot és Saj Feren ipt. elnök biz. tagot kériék fel, hogy kérelmüknek a törvényhatósági közgyűlésen szószólói legyenek.

Egy másik hasonló irányú beadvány szintén a keddi közgyűlés elé kerül:

A beadványban 30 városi bizottsági tag azt indítványozza, hogy a hetti- és országosvásárokon a helybeli elemi- és hasonmami tárgyak, nyeresztéményárú-ítok, mint a multban, úgy jövőre se fizessenek és a szabályzat elhöz mérten módosítsassék. Az indítványt kériék a f. hó 29-én tartandó rendes közgyűlésre kitűzött addig pedig a szabályzat érvényesítése fűggesse csak fel. Az indítványt a következő 30 városi bizottsági tag írta alá: Mihassy József, Antal Ferenc, Bergei György, Kiste Loffer János, Kristof Karoly, ifj. Lies Ferenc, Meszáros Ferenc, Meszáros István, Meszáros József, P. Nagy János, Nemet János, Paulusz István, Penzes Imre, Radics György, Richter József, dr. Saára Gyula, Tar József, Tóth Artúr, ifj. Tóti Gyula, Tóke József és Vajer György.

Közgyűlés a városnál. Szekesfehértvár szab. kir. város törvényhatósági testülete f. hó 29-én deklott 9 órakor rendes havi közgyűlést tart Baró Fiath Pal főispán elnökléte mellett. A közgyűlés tárgysorozatából kiemeljük a következőket: József toherceg O Fensége válasza a hozzá intézett részvétratra. Dr. Holly Géza bizottsági tag indítványa. A Kalló-malom berbeadása. A rendőrlényeg nyári ruhazata. Több telekeladási kérényve. Giffing Ele kérényve a proviant ház egyik telkenek megvetelére vonatkozólag. Madaras Lipóne aditványát. Dr. Schlamadinger Jeno biz. tag indítványa Szent István emlékmű kitesítése itant. Molnar Bela rajztanító ötödikes korpoléka. Több fizetési előleg tárgyalasa. Guzman Kálmán tanulmányi segély náni kérényve. Zsigray Sándor kérényve a Budai-uton megvetit telek bevetésének elhatalasítása iránt. A helypénzszedési szabályrendelet módosítása. A faanyagok szállitasa tárgyában megtartott árlejtés ellen „Deutsch testvérek“ által beadott felebbezés. A régi belvárosi gyalogsági lakatanyának lebontasa. Az iparostársulat iskola II. és III. osztályának szétválasztasa. Az 1906. évi helyközségi költség-előirányzat jóváhagyasa és behajtasasa. A „Mantz János“ óvoda árlejtésének eredménye.

Dr. Holly Géza indítványa, melyet a kormány törvénytelen rendelkezésének megakasztására a keddi közgyűlés elé terjeszt, a következő:

A törvényhatósági Bizottság, a folyó évi június 26-án tartott közgyűlés. alkalmaival határozatilag kimondotta, hogy a meg nem szavazott adok beszerzését és a meg nem szavazott újonok kiállitását megtagadja, azokat mindaddig, amig törvényhozásilag megszavazva nem lesznek, a kormány rendelkezésére nem bocsátja. Tekintettel a törvényhatóság ezen határozatára, annak mi-kéni végrehajtasá tekintetében a törvényhatósági Bizottság a városi tisztikar és Tanács helyesen járt el akkor, midőn a most hivatkozott határozatot, a főispáni felterjesztés dacára azonnal foganatba vette, végrehajtolta és ezen eljárás fenntartandó ellenközö közgyűlési határozatig, dacára annak, hogy a jelen törvénytelen és imparlamentáris kormány belügyi ügyvivője, a törvényhatóság által folyó évi június hó 26-án, a meg nem szavazott adó beszedése és az újonok kiállitása magtagadása tárgyában hozott határozatát megsemmisítette, mivel ezen határozatot a törvényhatóság folyó évi augusztus hó 21-én tartott rendkívüli közgyűlésen ismét fenntartotat

kimondván, hogy a kormány megsemmisítése törvénytelen lévén, az jogi hatályal nem bírhat. Igaz ugyan, hogy ezen újabb határozat ellen a főispán ur ismét felterjesztéssel élt, de ezen felterjesztés, mint törvénytelen és mint a nemzet részére tételes törvényben kimondott és biztosított ellenállási joga hazafiatlan kijátszását célzó akadékoskodás, a törvényhatóság határozatának továbbí végrehajtására s illetve a végrehajtás felfüggesztésére alapul nem szolgálhat.

Mint hogy továbbá a folyó évi június hó 26-án a törvényhatóság által hozott, s a folyó évi augusztus hó 21-én megtartott közgyűlés alkalmával továbbra is érvényben fentartott határozatban egész általánosságban mondatott ki a meg nem szavazott adók beszédésének és kiszolgáltatásának megtagadása, nyilvánvaló, hogy a fogvasztási adók s illetve azok bérösszegének kiszolgáltatása is megtagadandó, miért is tekintetel ezen határozatra, a közgyűlés utasítja a városi Tanács útján a köztű tisztviselőket, hogy jelen indítványának a közgyűlés által leendő eltozódása után azonnal, tekintet nélkül a helyt nem fogható esetleges főispáni felterjesztésre, a fogvasztási adókat s illetve azok bérösszegét — habár a fogvasztási adókat a város beszédi is helyezze el gyümölcsözőleg valamelyik helybeli penztörzsetnél megis kikötéssel, hogy az elhelyezett összeget, akár annak egy meghatározott részét, csak Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósági Bizottságának jögezőhöz nem kötött határozatára fizesse ki.

A katonai ügyosztályt pedig utasítja, hogy a nemzet ujone-megajánlási jogának kijátszását célzó katonai behívókat ne kezbesítsen, avagy a katonai hatóságok és tekintetben a legkevesbé is segítséget ne nyújtsion.

Végül a törvényhatósági Bizottság a tisztikárnak az alkotmányos küzdelemben támogatására és az esetleg szükséges utbagazítások megadására, saját kebeléből 25 tagból álló bizottságot küld ki, amelynek hivatalból tagjai a polgármester, a közigazgatási tanácsos, mint katonai ügyosztály elnöke, s a főjegyző és a tisztú ügyészek ismert álláspontjai miatti meghozásával a közgyűlés által választandó 22 bizottsági tag.

A bizottság tagjai a következők: Berregi József, Bilkei Ferenc, Dr. Borchert Jenő, Csöppentzky Mihály dr., Czapary László dr., Deutsch Aladar, Fister János, Flaskar József, Havranek József, dr. Holly Geza, Hejji József, Kovács István, Lautnerauer Ferenc, Lornice Elek, Mészáros Ferenc, Nagy Ignác, Nemethi János, Raascher Bela, dr. Sára Gyula, dr. Steiner János, Szabó Bikos Andrá, Toth Artúr, Toth Gyula.

Adomány. Sorec József tanácsmester által tartott próba jövedelméből a jöteknony nöegylet által kezelt „Erzsébet” népkönyvtár részére 23 kört adtak kezbe, melyekt ez uton monlok köszönetet. Reó Istvánné pénztárnok.

Halálozás. Részveittel vettük a következő sorokat: Özv. Kimesek Józsefné szül. Lukács Róza négy saját, gyermekei, mint az összes rokonság nevében fajtalamtól megtört szívvel tudatja a hon szerető jó férj és apa **Kimesek József** állami főreáliskolai rendes tanárnak f. hó 24-én d. e. 12 órakor a halotti szentségek ajtatos felvetele után életének 34-ik, boldog házasságának 16-ik, tanári működésének 31-ik évében hosszú szenvedés után bekövetkezett elhunytat. Drága halottunk hült tetemét Egerben f. hó 25-én délután 5 órakor leendő bejelentése után Székesfehérvárra szállították s a rom. kath. szertartást szerint a sósói temetőben fogták f. hó 26-án d. u. 5 órakor nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat az elhunyt lelkiüdvéért f. hó 29-én d. e. 9 órakor fog az egri Ferenc-rendiek templomában az Úrnak bemutatni.

„A szocialisták egymás ellen.” Ily cím alatt tárgyalja le a Sz. és V. a szocialdemokraták és keresztény szocialisták közt a múlt szombaton lefolyt harcot. Természetesen van rá gondolja, hogy a kettőt egy kategóriába sorozza és siet egyet rugni a keresztény szocialistákon. Ez is rája vall arra a papírosra. Hiába! az eredetét meg nem tudja tagadni itt se. A tisztességes, becsületes irányu munkát és békkéséget kereső józan munkásokat egy rangba helyezi az utónálló banditákkal. Ez ravall teljesen arra a sajtóra, a mely a keblén melengeti a társadalom bekéjének felfor-

gatóit és Kristóffy barátait. Így volt és van ez mindenütt, a külföldön ép úgy mint itthon. A zsidósajtó nevei őket, az usziára rá a becsületes társadalomra és ő nyújtja följé védősármnyait. Lesz még alkalmunk ráteríteni a vizeslepedőt erre a foghagymaszagu fegyverbarátságra.

— Az igazságügyi palota égése. Tegnap délután, kevéssel 4 óra után remhr jarta be a várost, hogy az igazságügyi palota lángokban áll. Tényleg a hatalmas törvényház börtönépületének az öreg utcára néző részének padlásából sűrű fekete tüstgomoly szállt ki, a mely tüzes pernyét és sziporkat szórvá, szinte átláthatlan sötétségbe borította a vásártér északi részét. A kétemeleinél magasabb padláson nagymennyiségű szártított sás és egyéb rabmunkák voltak felhalmozva. A sás a rabok a délelőtti folyamán hordták a padlásra és valamelyikőjük valószínűleg boszúból ekkor gyújtotta meg a száraz anyagot, amelyben azonban a tűz a levegő hiánya es a sás tömörsége miatt csak igen lassan haladhatott. A tüzet Steiner József bádogos vette észre, aki rögtön a börtönhelyiségek tobejárásához futott, hogy a veszedelmet Lengyel Dávid lozhaltelügyelő tudomására hozza. Zörgésre, csongetésére es kiabálására azonban senki sem felelt, mire azután a törvényszéki épület főbejárásához futott, ahol a portárnak mondta meg, hogy eg a törvényház. A tűz színhelyen az első a honvéd póttartalékosok voltak, akik éppen a vásártéren gyakorlatoztak. Majd a 60-ik gyalogezred keszenléte érkezett a tüzhöz. Katonák azonnal kordont vontak, miközben megérkeztek a tüzoltók is Simon Sándor rendoralkapitány, alparancsnok vezetésével. Tüzoitók az udvarban állítottak fel a szivattyukat es toloetra segítségével megmászták a második emeletet, majd pedig megkerült a padlaskulcs is es így a tető állóresével jutottak az egy padlász közelebe, melyet szerencsére egy tüzfal választ el a többiekől. Eddigre már az egész tetőzet lángban állott. A csereszindely patogva, ropogva hullott alá, a tető gerendazata már szénesedve egett, a villámhárító sodronyai es a kemenyek tisztogatására szolgáló deszka vaskorlatai megolvadva estek az egy zsaratnokba. Időközben megerkeztek a Felmayer-gyári es a Déli vasuti tüzoitók is. Egyik részük a vásártér felől, másik részük pedig a törvényszéki épület padlászát atörve a Zichy-lyiget felől tamadta a tüzet. A lángok bo taplakókat találtak a száraz sásban, mely clementaris erovel egett, s így e miatt, valamint az irtozato hőség miatt uzoitok csak lassan haladhattak előre. A megszenesedot gerendák letoresukkel folyton agyoncs pással fenyegettek a bator oitokat, akik azután úgy segítettek a dozon, hogy a már kihalt gerendákat ledobaltak az utcára. Nehéz munkát okozott az clogett sás eltávolítása is. A szivattyúk nyomolegysége a honvedpóttartalékosokból — s a mit különös dicsérettel kell említenünk: diakokból — került ki este 8 óraig, mikorra a tűz jótormán lokalizálva is volt es csak az esetleg lappango zsaratnokokat kellett felkeresni es eloltani. Ekkor az egyik tüzfal mely a vásártér felé néz, megngott es tartani lehetett, hogy lombohik. Az esetleges szerencsétlenségek elkerülése vegett ezt a falat ledöntöttek. Este 8 órakor katonáinknak vissza kellett vonulni a kazsarnyba es ameg mindig dolgozo tüzoitók nyomolegység nélkül maradtak. Nem hagyhatjuk szo nélkül todmnvesnepunk közonyet. Bámészködva álltak körül a tüzet es meg a rendőség felszoitására sem akartak a szivattyúk meile állni. Vegre is Simon Sándor rendoralkapitánynak mento gondolata támadt: a cigányokat rendelte be a Sósórol. Öszinten elmondhatjuk, hogy ez a mnden irányon közonyos, a társadalomból kitaszított nép jobban megtelelt emberi kötelességeknek, mint todmnvesnek. A Schuckert cég által telelított ivlanpa fenyegette ejjeli 12 óraig szakadatlanul dolgozott a szivattyúk mellett. A rabokat a tűz alatt kibocsátottak zarkáikból es a földszinti folyosón a csendörök es börtönörök ügyeltek rájuk. A tűz csak ejjeli 12 óraa volt teljesen lokalizálva, az elégett tetőzet es anyagok eltávolítása azonban meg most is tart. A tűz által okozott kár körülbelül 10,000 korona, amely azonban nem az államkincstárt, hanem az építő Bernstein es Kaldor ceget sújtja, miutan az épület meg nincs hivatalosan átveve. Nem hagyhatjuk azonban szó nélkül, hogy az építő cég valószínűleg spórolási szempontból a negyven meter hosszú

padláson egy vizsgálat sem alkalmazott. A rabok közt szigoru tuszfalat indult meg a tűz keletkezésének okát kiderítendő.

— Az önkéntes tüzoltóknak. Saumann Rudolf kassai kereskedelmi utazó 10 koronát adományozott a helybeli önkéntes tüzoltóknak, amelyért a parancsnokság mond köszönetet.

— Fothball verseny. A szfehérvári tornaclub tegnap délután fothball mérkőzést rendezett a sósói pályán. Az ellencsapat több budapesti tornaclub tagjaiból állított össze. A szfehérvári torna club fothball csapata az utolsó verseny óta igen szép haladást mutatott, különösen az összzjáték volt meglepő. Az eredmény az első félórában 1:1; a második félórában 0:5, a székesfehérvári tornaclub javára. A mérkőzést szép számu érdeklődő közönség nézte végig. Este társasvacsera volt a Bandl-féle sórcsarnokban.

— Weltner Jakab es Ostende. Szinte magam is megdöbbenek, mikor ezt a két nevet egymás mellé írom: Weltner Jakab, a szocialdemokracia proletarjainak, az ehcs, kenyeret es munkát követelő nyomornak véresszáju vezére — es Ostende, a gazdag pénzszászok, a vagonban, hatalomban elhízot burzsoázinak dözsölő anyja... egymás mellett! Megdöbbenek újra es félve gondolok rá: jól mondtá nekem az Ostendeben megfordult uriember:

— Valóban örvendve láttam honfitársaink sorában Weltner Jakab urat, a szocialdemokracia hokros érdemű vezérét. Ott korzóztot naponta a szép asszonyok forgatagában, ott élvezte az üde tengeri levegőt, ott mosogattatta a hullámokkal vastag haját, a vendéglő urí publikumában ott láttam dözsölni őt is es örvendve vettem észre, hogy a pszegőt nem veti meg, sőt jól esik neki.

— De kérem, hiszen Weltner Jakab ur végzett bádogos segéd, a kinek kezében rosszul állott a kalapács s mint kielezett facér legény csapott fel a nemzetköziség apostolává — szóltam én.

— O kérem! az abszolote nem tesz semmit. En tudom, én jól láttam, hogy Weltner ur tökéletesen elsajátította az uri modort s a mi a pénzszörást illeti, tultesz akárhány fősvényebb bankaron. Hiába! a hol a pénz, ott a hatalom is es a hol a hatalom es erő lakozik, a csengő arany is könnyebben gurul abban az irányban. Hogy Jakab ur csak facér bádogos legény, abból semmi, abszolote semmi nem következik, mert — tetszik tudni — a pénz beszél a mai világban. Egyéb iránt az hiszem tökéletesen megnyughatunk abban, hogy a szocialdemokracianak van annyi pénze meg, a melyből fárado Jakabjait üdülésre es pezsgőzésre Ostendeba küldheti. Minden szakegyesületi tag 30 fillért fizet fejenként es hetenkint tagsági díj feében; azonban fizet (különbeni boykottálás terhe alatt): helyiséget 10, Népszavaért 30, pártadóért 20, ellenálló alapra 30, más szakmájú sztrájkolók segítésére 30 — 50 fillért. Ez minimum 150 kor. hetenkint s 78 kor. évenként csak egy-egy építő munkás részéről. A heti 1 kor. 50 fillérből a szakegyesületi vezetőség csak 30 fillért számol el. A félévi számadás szerint 119,122 kor. 47 fillér bevétellel szemben 15,600 kor. 04 fillér kiadás szerepel s ebből személyi járandóságra es adminisztrációra 15,397 kor. 46 fillért, munkásoknak segítésére 265 kor. 50 fillért. No hát ebből a pénzből miért ne jutott volna Jakab urnak, a facér bádogoslegénynek egy-két heti ostendei kirandulásra, egy kis pezsgőzésre, meg mulatozásra. S miért ne? Ha van számár a ki megfizeti. Jakab ur csak nem olyan számár, hogy el ne költse. Hát miért volna a modern felvilágosultság es a jól felhasználó szocialdemokracia?

— Megkerült szökevény. Kovács Pista a 10 éves nagyperkátai szökevény végre megkerült. A seregélyesi csendörök fogta el az elvetemült gyermeket. Miután Kovács Pista kóborlásai közben több lopást követett el, átadták a kir. járásbírósnak.

— Szólótolvaj asszony. Özv. Konyi Józsefné folyó hó 24-én délután egy véka lopott szófóvel akart távozni Szűts István maroshegyi szófőléből, amikor a hegővár elébe toppant es a tolvaj asszonyt megzólította. Özv. Konyi német jelentették a rendőségben. A vizsgálat mezőrendőri kihágás címén indult meg ellene.

Tanóvmegnyitás a székesfehérvári áll. főreáliskolában. A javító, pótló és felvételi vizsgálatokat aug. hó 31-én (csütörtökön) tartjuk. Azon tanulók, kik ilyenmő vizsgálatot tenni óhajtanak, iskolai bizonyítványukkal aug. 31-én reggeli 8 óra előtt jelenjenek meg az intézet tanári termében. Az 1905—906. iskolai évre való beírások szept. 1., 2., és 4. napjain (pénteken, szombaton és hétfőn) d. e. 8—12 óráig történnek. Az igazgató a szabaddézi rajzteremben veszi fel a tanulókat, mely alkalommal felmutatandó a mult iskolai évről szóló bizonyítvány és az újraoltási igazolvány. A kik a székesfehérvári főreáliskolának eddig tanulói nem voltak, kötelesek még keresztelő levelüket (születési bizonyítványukat) is felmutatni. Az igazgatónál felvételi és egyéb díjak címén minden tanuló 11 koronát fizet, mely összegről nyugtatványt (fővételi jegyet) kap. Ezen felvételi jeggyel nyomban az osztályfőnök-nél kel jelentkezni, aki saját osztályába szintén beírja a tanulót. A tandíj az intézetben szept. 5-én reggel 8 órakor kezdődik, amely időre minden beírt tanuló megjelenjenk. *Az áll főreáliskola igazgatója.*

Zsebtolvaj cigányó. Kolompár Róza őrszöllősi 22 éves cigányó, ismert zsebtolvaj tegnap Székesfehérvárra jött, hogy itt az ország vasár tartama alatt működhessen. A rendőrség tudomást szerzett megérkezéséről és Ósz-utca 10. sz. a. lakásán letartóztatta. Kolompár Rózáat a vásár tartamára fogva tartják, azután pedig illetőségi helyére toloncolják.

Tűz a vidéken. Óriási tűzvész pusztított szerdán Ercsiben Winpfen gróf tulajdonát képező „Szina-telepen.” Az eleség egy részét behordták már, midőn este 8 órakor, eddig ismeretlen okból kigyuladt egy 60 méteres buzaasztag s ámbár a tűzoltóság s az uradalmi cseledés mindent elkövetett a mentésre, az asztag s vele együtt több kisebb-nagyobb kazal porrá égett. A tűzoltóság-nak csupán a pajtát sikerült megmenteniök. A tűzvész okozta kár biztosítás révén megtérül.

Agnoszkált öngyilkos. Lapunk előző számában megírtuk, hogy a Mann-féle teglavetőtelep mögött egy öngyilkost találtak, aki egy akácárára felkötötte magát. A rendőrség megállapította, hogy az illető Böcs István 24 éves, bicsei illetőségű kocsis.

2—3 kosztos diák egy tanítónál teljes ellátásra esetleg zongoratanításra elfogadatik, tudakozódní lehet Várkörút 17 sz. a.

Piaci árak:

Székesfehérvár, 1905. augusztus 23.

Buza	15.40—15.60
Rozs	11.80—12. —
Árpa	12.00—12.60
Zab	11.80—12.00
Tengeri	17.00.

A forgalom lanyha.

Vedd és olvasd!

(St.) „A világtörténelem legmélyesegesebb, mondhatnók: egyetlen és tulajdonképeni kérdése, melynek minden egyéb kérdése alá van rendelve, mindenkor a vallás és vallástalanság összeütközése marad” — írja az egyébként hitelesen Goethe *System der Ethik* c. műve 3. k. 1. lapján. Főlölesges, hogy e tételt a mult példával igazoljuk. A világtörténelem nagyon sok fejezetét kellene ideírunk. Ma a szociális kérdés sorakoztatja a világot két küzdő táborba. Ez a küzdelem is a

vallás és vallástalanság harcára devalválóidk. *Bernstein* lapja szerint (Social. Monatshefte) „Szocialistának lenni annyit tesz, mint kereszténylenesnek lenni, a szocializmus végleges győzelme csak a kereszténység teljes leverésével érhető el.” A szabaddémiesség óriási szervezett ereje egyre dolgozik, hogy kioltsa az oltárok tüzeit s Isten jogai helyébe emberjogokat állít, a tizparancsolat helyett az állatember ösztöneinek szabadságát proklamálja. A modern világnézet telítve van az Istenről való elpártolás miázmával, hitetlenséget szivunk be a lélekzettel a könyvek és újságok betűerdejéből, a közszellem megfertőzői atmoszférájából. Milyen erősnek kell lenni, mondjuk egy intelligens világi katolikusknak, hogy e nagy harcban meg ne szédüljön, hanem, mint a katonakombák hősei, egy hitelen, cinikus, rothadt pogány világ közepett is megőrizze azt a könnyen kialvó világosságot, mit hitnek nevezünk?!

Hogyan állunk mi magyar katolikuskok e küzdelemben? Vannak-e fegyvereink, melyeknek erejében győzhetetlenül állunk a hit igazságai mellett? Értjük-e hitünket annyira, hogy meg ne zavarnak a tudomány nevével visszaelő epigonok rövid életű színes röppentyűi? E kérdésekre szomorú felelet az a sok megkeresztelt hitetlen, ki oly gyámoltalanul túladott hitén, kit levett lábáról mondjuk, a hit és tudomány közti valamiféle látszólagos ellentét, vagy bármi más, de mindenesetre a hitben való járatlanság volt a fő ok, hogy most, mint a kárhózat jelölje járja végig az életet, mely a siron innen sem nyujt számára igazi örömföket, mert ezek forrása is kiapadt, mikor a hit eltűnt lelkéből. Németországban s Amerikában, hogy ne is említsem az angol katolikus intelligenciát, egészen másképp állnak e tekintetben a dolgok. A német katolikus nagygyűlésekre járó magyar ugyancsak elszegényli magát, mikor látja azt az eleven, hegyeket megmozgató hitet, mely épen az intelligencia lelkét eltölti. Csodálkozva látja ügyvédet, orvosot, képviselőt, gyárosot közt azt a biztos hittani ismeretet, mely bármely theologusnak becsléletre válnék. Ilyen intelligenciával az egyház bátran nézhet a kulturharcok szemébe, nincs mit félnie. Egy amerikai barátunk beszéli, hogy összehasonlítva az amerikai magyar viszonyokat, azt látja, hogy Magyarországon nincs igazi hit, inkább valamiféle öntudatlan szokás. Igen ám, csak hogy Amerikában minden hívő érti az ő hitét. Érti, mert folytonosan olvas vallásos könyveket, hitvédelmi brosúrokat. Amerikában a vasárnap az olvasás napja. Korcsma, kávéház zárva, az emberek maguknak és lelküknek élnek Innét van, hogy az amerikai hívő legalább négyszer járul évenként a szentségekhez.

Mindezt annak öletéből vettem papírra, hogy egy könyv jutott kezembe. Mikor átolvastam, az a kívánság ébredt bennem: vajha minden intelligens magyar katolikus kezébe adhatnám e művet, milyen óriási missiót telje itene az a mi jóakaratu, de hitben gyöngé férfiank között! E könyv igazságaival fővertve milyen erősek lennének a hitetlen közvéleménnyel, álbölcsület áruló, gúnyt és kételyt lehelő könyvekkel, újságokkal szemben! A középiskolából hozott hitbeli ismeretek elmosódott reminiscenciái helyett világos, meggyőző érvekkel telítődnek lelkük s öntudattá válnék, hogy mily erős gránitokon nyugszik a kath. hit rendszere, tehát abból egyetlen igazságot sem szabad földadni senki kedvéért. A megbecsülés, szeretet, áldozatkészség önként fakadnának az ismeret nyomában.

Ennek az ismeretnek világossága gyulad ki a lélekben e könyv olvasása nyomán. Címe: *Modern hitvédelmi fegyverek*, írta Nilkes Péter jézustársasági atya, 300 oldal, kapható Temesvárott a szemináriumban diszes kötésben 4 koronáért. Hogy mit akart a szerző, kimondja elő szavában:

„A theizmus és az athéizmus nagy szellemi harcában nemcsak a tudósok, hanem a műveltek szélesebb köre, sőt a köznép is élénk részt vesz. A vallást és hitet támadják az emberi társadalom magasabb, középső és legalsóbb rétegeiben, szóval és írásban, gúnyal és komolyan, tanácsken, társas körökben, vasúton, hivatalban és műhelyekben.

Idő és hely körülményei legtöbbször nem engedik meg, hogy efféle támadásokra hossza-

sabban és behatóan válaszoljunk. Ellenfeleink sok esetben nem is a mi kioktatásunkat célozzák; mint igazi felmüveltek többnyire csak fölvilágosodottságukkal akarnak dicsekedni és a vallást neveltség tárgyává tenni. Minél váratlanabbak és elbizakodottabbak ezen támadások, annál kevésbé adhatnak találo feleletet erre a jobbérvelűnek, az ingadozóknak pedig megrendülnek.

Ezen könyvecske célja tehát, hogy ilyen s hasonló esetekben a hitvédelem gazdag fegyvertárából mindennapi használatra nyújtsion néhány védő és támadó fegyvert a művelti nagyközönség szélesebb köreinek.

Válóban e könyv rövidségében is a hitvédelem gazdag fegyvertára. A szerző minden egyes pontnál előrebocsátja az ellenvetést, a tévelyt, aztán megfelel rá, mind a 172 címen keresztül ugyanazon meglepő, fordulatos, rövid, de mindig alapos válasszal. Öletészerűleg veszünk ki néhány ilyen ellenvetést és választ, hogy az olvasó igazolva lássa föntebbi állításainkat:

A vallás és tudomány.

„A vallás és a hit nem férnek össze a modern tudományval.

Felelet. Verulam Bacon szerint ez rossz jel az ugynevezett modern tudományra. Mert, azt mondja ez a tudós: a fölületes tudomány talán eltávoit Istenről, de az alapos tudás Istenhez vezet.

Mikor a nemrég meghalt híres természet-tudóstól, Pasteur-tól kérdezték, hogyan lehet tudós letére oly buzgó katolikus, így válaszolt: „Épen azért, mert alaposan tanultam, oly hitem van, mint egy bretagnei pórnak; s ha még többet tanulhattam volna, akkor egy bretagnei pórnó hitével dicsekedhetném.”

Az 1867. párisi világgkiállítás után egy tudós ezeket írja barátjának: „Tudja ki aratta a díjkiosztás diszgyűlésén a legnagyobb tetszést? A jézustársasági Secchi, a csillagászok egyik fejedelme.

Akkor este a külföld legnagyobb tudósainak körében vacsoráztam; ott volt Weatstone, a steereoskop feltalálója, Staas, Belgium első vegyész, egy neves portugál, Amerika s Anglia egyéb kifünősége. Ezen valódi tudósok közül, kik komoly tanulmányokban és munkában megöszültek, egynek sem jutott eszébe, hogy a vallást becsmérelje, kicsinyelje vagy a természettudományokkal pótolja, amint a „tudós” tintanyalók teszik. Nem, a valódi tudósok alázatosak és meghajolnak Isten fölsége előtt.” (Le jeune Apologiste 56. l.)

Buddha csodái.

Amint a kereszténység alapítójáról, ugy Buddha-ról és más vallásalapítókról is beszélnek csodákat.

Felelet. Ugyan milyen csodákat beszélnek Buddha-ról? Hogy egyszer a kigyók királyával küzdött és ebben a küzdelemben sűrű füstöt bocsátott ki és egész testét tűzzé változtatta. Más-kor fazékban evezett a folyamon fölfelé és a fazék gyorsabban úszott, mint a ló futni szokott és Buddha a fazékban egy forrásig jutott, belevetette magát és a kigyó-király palotájába lépett. Néha Buddha az égboltozaton futott körül keletről nyugatra és az egyik szeméből eső, a másikból tüzet hullatott. Ez néhány csodakisérlete, amelyek remélhetőleg meggyógyítják bámulót.

A buddhisztikus könyveket különben sok századdal Buddha halála után írták és a későbbiek sokkal több csodát beszélnek el, mint az elsők.

Neveltséges dolog és istenkáromlás az ilyen csodákat Krisztus csodáihoz hasonlítani.

Azon gyerekes és éretlen csodamesékkel sem lehet dicsekedni, amelyek Mahavirá-hoz a jainizmus alapítójához és Nanak-hoz a sikhizmus szerzőjéhez fűződnek. (V. ö. Pesch K., Praelecht. dogm. t. 1. p. 121.)

A vallás elég jó a népnek.

A nép, vagyis a magasabb műveltséget nélkülöző közönséges emberek számára a vallás szükséges eszköz, hogy őket rendben tarthassuk. A művelteknek azonban nincs szükségük vallásra, hogy tisztességesen éljenek.

Felelet. 1) Vagy igaz a vallás, vagy nem. Ha igaz, akkor a műveltek számára is igaz,

Ha azonban nem igaz, vagy csak félig-meddig igaz, akkor mégis csak szegényünk kelenc, hogy a népet csalással és hazugsággal akarjuk rendben tartani. Hisz ez épen annyi volna, mint a jó cél érdekében rossz eszközöket alkalmazni.

2) Ugyan hol kezdődik a magasabb műveltség? Talán a középiskola negyedik, vagy második osztályu tanulójánál? A tőképezésnél, ki nem tanulmányozott egyebet valamely kedvelt lapjánál? Vagy a munkánál, ki templom helyett eljár a szociáldemokrata gyűlésekre s ott hall valamit a műveltségről?

3) A mindennapi tapasztalat és a józan ész bizonyítja, mennyire van szüksége vallásra még a műveltnak is, ha erkölcsösen akar élni. Nemde az ujabbkori nagy botrányok, a Panamabotrány és sok más a műveltek között fordulnak elő? Ezek a műveltek pedig vallástalanok. Ez a dolgot nyitja.

Istent nem leljük sehol.

Az újkori tudomány óriási haladásában átkutatták a természetet és nem akadtak benne Istenre.

Felelet. Én töviről-hegyire szétszedtem zsebórámat és nem találtam meg benne az órát. S mégis tudom, hogy létezik, ha nem is láttamsoha.

Mint e néhány kikapott rész is mutatja, e könyv megbecsülhetlen szolgálatot tehet mindenkinél, aki az emberiség legnagyobb kérdéseit iránt érdeklődik s akinek sem ideje, sem egyéb körülményei nem engedik, hogy nagyobb hitvédelmi s bölcséleti műveket áttanulmányozzon. Adja Isten, hogy e könyv minél több intelligens magyar katolikusknak kezébe kerüljön, mert vele együtt a hitvédelem egészé fegyvertárának jut birakába.

Tehát: Tolle, lege! Vedd és olvasd!

Anyakönyvi statisztika

1905. augusztus hó 19-ől 1905. augusztus hó 26-ig.

I. Születés.

Született: 6 törvényes fiú, 12 leány; törvénytelen fiú: 0, leány: 0; halva született törvényes fiú: 0, leány: 0 törvénytelen fiú, 0; leány 0. — Összesen: 18.

II. Halálozás.

Elhalt: 10 fi, 12 nő. Ezekből 7 éven aluli: törvényes fiú: 5, leány: 4, törvénytelen fiú: 0, leány 0: 7 éven felüli fi: 5, nő: 8. — Összesen: 15.

E szerint a születést a halálózás 4-gyel mulja feüli.
Elhaltak: Lóke István, r. k. 1 hónapos, Kecskeneti-utca 25. szám. — Tojmer Ferenc, r. k. kisbirtokos és napsz. 56 éves, Felsőkirálysor 26 sz. — Somogyi Mária, r. k. 1 hónapos, Bika-sziget. — Szabó Istvánné Kókény Erzsébet, r. k. 32 éves Szent-György kórház. — Nagy Pál, r. k. 74 éves Szent-György kórház. — Szabó Anna, r. k. 62 éves Zámoly-utca 16 sz. — Steiger Antal, r. k. 3 hónapos, Zámoly-utca 52 sz. — Komlósi Erzsébet, r. k. 2 hónapos Széchenyi-utca 105 sz. — Grizenberger Ferenc, r. k. 2 hónapos, Salétrom-utca 1 sz. — Horváth Ferenc r. k. ácssegéd 23 éves Alsókirálysor 21 sz. — Vezér Lászlóné Winkler Anna, r. k. 35 éves Palotya-utca 36 sz. — Suplic József r. k. 1 hónapos Konyók-utca 15 sz. — Katona Horváth Anna, r. k. 2 hónapos Janasz-utca 3 sz. — Ozv. Tóth Pálné Jankovics Teréz r. k. 77 éves, Szarcsa-utca 26 sz. — Rada István r. k. 14 napos Muroshely. — Kotróbat Nagy Margit r. k. 14 hónapos Bástya-utca 15 sz. — Acs Jánosné Kajtór Julianna 62 éves r. k. Szent-György kórház. — Ozv. Juhász Józsefné Pukli Terézia r. k. 69 éves Szarcsa-utca 32 sz. — Bogár Erzsébet r. k. 18 éves Kert-utca 8 sz. — Pecsóvics Mária, r. k. 27 éves Szent-György kórház. — Pinter József hazulajdos r. k. 71 éves, Lovallé-utca 18 sz.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Dr. M. Hálaival és köszönettel vettük Valóban nagyon szép, kedves és megrható dolog a jó Miklós története, s olyan hurokat pendített meg, a mely sok-sok szívben talál visszhangra. Csak egyet kerünk. Ha majd a legközelebbi kedves kezirat érkezik, a melyszemmel ne sokkal kisebb, hanem valamivel nagyobb betűket méltóztatassék használni. Szegény szerzőink keservesen panaszkodnak, hogy a szemük kibesaklik az olvasásukor.

Üzlet megnyitás!

Van szeremcsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy helyben a **Kossuth-ut-cában** (Czollner gyógyszerárral szemben)

férfi, női divat és rövidáru üzletet nyitottam.

Midőn ezt a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozom, előre is biztosítom tisztelt vevőimet, hogy jó minőségű áruim s olcsó áram mellett pontos s lelkiismeretes kiszolgálásban fogom őket részesíteni.

Tisztelettel

FALVAY FERENC.

Iszákosság nincs többé!!

Kivánatra bárkinek bérmentve küldünk egy csomag **Cozapot**. Kávé, tea, étel vagy szeszese italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozapor többet ér, mint a világ minden szobeszedé a tartózkodásról, mert esodlatása ellenszenesse teszi az iszákosságnak a szeszese italt. A Coza oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér vagy gyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

Nemrégiben egy fiatal asszony nekünk körülbélül a következőt mesélte.

„Igen, én is használtam ezt a remek szert a férjem tudta nélkül és hála Isten, teljesen segített rajta. Jo férj volt józan állapotban, de sajnos, majd mindig részeg volt. Folytonos félelem, aggodalom, és kétségbeesés, szegény, becselenség és szegénység közepette élttem! De minck is meséltem volna el másoknak: Nem esodlatatos-e igazán, hogy egy asszony a dolgot saját maga ekképen irányítsa és otthonát, gondterhes tűzhelyét örömpalotává tudja varázsolni?”

Coza a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer ferit a szegény és becselenségtől megmentett, később józan polgárok és ügyes üzletbírek lettek. Tümekek fiatal embert a jo utra és szerencséhez segiteni és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intezet, mely a Cozapor tulajdonosa, mindjázoknak, kik kívánják, egy próbapacgot díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezessékünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

COZA INSTITUTE (Dept. 163), 71. High Halborn, London, W.C., ANGLIA.

(Levelek 25. fill., levelezőlapok 10 fill.-re bérmentesítendők.)

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE.

Elfogad a legméltányosabb föltételek és díjak mellett tűz-, jég- és életbiztosításokat.

A kartelben álló részvény-társulatokkal szemben a versenyt egyedül a Szövetkezet fejt ki. érdeke tehát a gazdaközönségnek, hogy azt támogassa.

Képviselőség minden községben.

SZÉKESFEHÉRVÁROTTI: ISKOLA-UTCA 11. SZ.

3023

52-24

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szabad. viharmentes

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYAR
Kronsteiner Károly
Bécs, III., Hauptstr. 120., saját házában.

Kivánatra ingyen próba, mintakönyv prospektus.

Kronsteiner-féle új zománc. **Homlokzat-festéke** hatás. védve.

Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, tűzálló, zománczott, csak egyszerű műzolás. Jobb mint az olajfesték. Évek során szállítja cs. és kir. uradalmak, katona- és civilintézőségnek, vasutaknak stb. Minden résztvevő kiállításon első díjjal jutalmazva. Legolcsóbb festék homlokzatokra, belterületre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhoz. **Egy négyzetméter ára 2½ kr.** Meglepő eredmény. **Homlokzat-festék**, viharmentes, mézben oldható, 40 minta olajfestékkel azonos. Kgr.-ja 12 kr.-tól följebb.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után** ajánltatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 koronáért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alanti céggel legyen ellátva:

2967

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájcz.)

52-49

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székessé hűvőrt.